

Two regio's op één regiodag: inhoudelijk debat, kennisdeling en kritische vragen

Slim Watermanagement-regio's zoeken elkaar steeds nadrukkelijker op. Dat blijkt ook donderdag 17 oktober in Cultuurhuis Garenspinnerij in Gouda, waar de regio's Rijn-Maasmonding (RMM) en Amsterdam-Rijnkanaal/Noordzeekanaal (ARK/NZK) een gezamenlijke regiodag hebben georganiseerd. De inhoud en werking van het watersysteem verbindt hen.

'Regio's-dag', zou je het dus deze keer ook kunnen noemen. Twee regio's bij elkaar, samen heel West-Nederland vertegenwoordigend. Zo'n 120 waterbeheerders verzamelen zich in Gouda, wat voor deze twee regio's het gezamenlijke uitwisselpunt is. Zij zijn afkomstig van waterschappen zoals Hollands Noorderkwartier, Amstel, Gooi en Vecht, Scheldestromen, Delfland, Brabantse Delta, Rijnland, Schieland & Krimpenerwaard en De Stichtse Rijnlanden, van Rijkswaterstaat, provincies en een aantal ingenieursbureaus en kennisinstituten.

Stroopwafel en een das

De dag, voorgezeten door Joost de Ruig (Hollands Noorderkwartier), begint luchtig. Met koffie, met uiteraard een Goudse stroopwafel en met de das van Dijkgraaf Rogier van der Sande (Hoogheemraadschap Rijnland). Met deze, naar eigen zeggen, 'foeilelijke jaren 80-das' solliciteert hij naar de Pro flora et Securitate, de door deltacommissaris Peter Glas destijds als watergraaf in het leven geroepen onderscheiding voor bloemrijkste dijken. De deltacommissaris is de andere speciale gast op deze regiodag. Nadat ook hij zijn das heeft laten zien en de aanwezigen al lachend zijn losgekomen, wint de dag aan inhoud.

'Vroeger had je zo'n tweeduizend waterschappen', aldus Van der Sande. 'Nu zijn het er nog 21. Maar beheergrensoverschrijdende problemen zijn nog steeds van alledag. Slim Watermanagement zorgt dat we juist niet denken in structuren en grenzen, maar uitgaan van de mensen en de regio. De operationele mensen lukt dat al heel goed. Zij realiseren zich goed dat structuren en grenzen niet heilig zijn en niet altijd helpen'. Van der Sande roept op de bestuurders daarin mee te nemen maar het niet bestuurlijk te maken. Het belang van Slim Watermanagement en de adviezen vanuit dat werkveld, wordt onderstreept met Van der Sandes antwoord op een vraag uit de zaal. In geval van crisis, als er op korte termijn grote beslissingen moeten worden genomen, hoe wordt er dan naar ons geluisterd? De dijkgraaf: 'Dan varen we op de afgestemde adviezen die we krijgen. Om daarvan af te wijken moet je wel heel zeker van je zaak zijn.' Neem de bestuurders, ook voordat sprake is van een crisis, mee in de afwegingen en dilemma's van Slim Watermanagement. Dit kan bijvoorbeeld via Serious Games, zodat ze de problematiek ondervonden hebben.

Samenwerken is pure noodzaak

Ook de deltacommissaris vindt het een goede zaak dat over beheergrenzen heen wordt samengewerkt. "Het is goed dat jullie de handen in één slaan en mooi om op een dag als deze zoveel vertegenwoordigers bij elkaar te zien", zegt Glas. "Samenwerken is pure noodzaak." Glas begon in januari van dit jaar als deltacommissaris en bezocht ter lering en introductie diverse waterschappen. "Door Slim Watermanagement, één van de maatregelen uit het Deltaplan Zoetwater, is er *twenty four seven*, het hele jaar door aandacht voor de waterverdeling. Dat is fantastisch. Grensoverschrijdende samenwerking draagt bij aan een toekomstbestendig waterbeheer."

Paneldiscussie

Tientallen waterbeheerders en waterkenners bij elkaar is een garantie voor inhoudelijk debat, kennisdeling en kritische vragen – dat blijkt in Gouda eens te meer. Dat begint met een paneldiscussie, tussen André Bol (Rijnland), Hilga Sikma (Waternet) en Eric Diepstraten

(Rijkswaterstaat) over de effecten van Slim Watermanagement. 'Goede resultaten zijn geen Rijkswaterstaatfeestje of een waterschapsfeestje. Het is óns feestje, van alle waterbeheerders samen.' Hilga Sikma, van regio ARK-NZK, [haalt de effectieve samenwerking van vorig jaar aan](#), toen tijdens de extreme droogte van 2018 Rijkswaterstaat West-Nederland Noord (RWS WNN), Waternet RWS Midden-Nederland (RWS MN), Hoogheemraadschap van Rijnland, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Hoogheemraadschap van Delfland, Waterschap Hollandse Delta, Hoogheemraadschap van Schieland & Krimpenerwaard en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) heel effectief samen optrokken.

André Bol: je slaat de handen ineen. Dat begint met iets simpels als een appgroep waarin alle waterbeheerders uit de regio zitten. Maar het zet zich voort in Informatieschermen, redeneerlijnen, allemaal instrumentele hulpmiddelen om het waterbeheer in Nederland gezamenlijk uit te voeren. Bemoedigend is dat de Serious Games veelvuldig worden gespeeld. Je moet elkaar kennen: je hebt meer aan een gezicht dan een handboek.' Eric sluit zich daarbij aan. "Het mooie van de Serious Game is dat je in het hoofd van iemand anders kruipt, je dwingt jezelf in diegene te verplaatsen en snapt daardoor, als je het in de praktijk toepast, beter hoe je medebeheerders redeneren.' Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat Slim Watermanagement niet alleen van belang is in crisissituaties, maar ook gaat over het dagelijks waterbeheer. André is het daarmee eens: 'Het begint juist bij dagelijks beheer. We hebben een informatiescherm, dat we gebiedsgericht en uiteindelijk landsdekkend willen maken.'

De deltacommissaris benadrukt dat het belangrijk is, dat de waterbeheerders in een crisissituatie één integraal advies uitbrengen aan bijvoorbeeld de coördinerende burgemeester. Dit kan dan worden afgewogen ten opzichte van andere belangen, zoals openbare orde en veiligheid.

Perspectief van de herijking van de zoetwaterstrategie

Neeltje Kielen van Rijkswaterstaat trapt af met haar presentatie van de resultaten van de studie Verdelingsvarianten Hoofdwatersysteem. Dit is een verkennende studie naar optimalisatie van de zoetwaterverdeling en de bijdrage van Rijnafvoer waarbij specifiek wordt ingezoomd op de rol van Slim Watermanagement. Neeltje werkt aan de herijking van de zoetwaterstrategie. Zij geeft aan dat de strakke waterverdeling die we nu hanteren niet houdbaar is en we meer flexibel moeten sturen op het zoet houden van bepaalde gebieden, de zoetwaterbuffers. Slim Watermanagement kan helpen dit gedachtegoed te operationaliseren. Dit betekent wel dat Slim Watermanagement minder vrijblijvend wordt.

'Het analfabetisme van de 21ste eeuw'

Na de pauze, neemt Dick Konings (adviesbureau Liquet) ons mee in de intrigerende digitale wereld langs vier domeinen: data, ICT, HRM en organisatie. Hij houdt een pleidooi voor transformeren. 'Transformeren is analfabetisme van de 21ste eeuw. We doen dingen al 900 jaar op gebied van watermanagement. Toch is het de kunst om wat je hebt geleerd af te leren en iets nieuws aan te leren.' Zijn advies aan de waterbeheerders: 'ga samenwerken met ICT. Probeer je informatie- en procesbehoeften te formuleren. Als je die helder voor ogen hebt, kun je bij de ICT gaan shoppen.'

Terugblik 2019

Voor er aan de soep en broodjes wordt gegaan, is er een terugblik op 2019 in 6 pitches. Aan bod komen: informatieschermen, een gezamenlijk BOS (beslissing ondersteunend systeem), het beter benutten van de Bergsluis, [OWASIS](#) (het combineren van modellen met remote sensing), verevening, een faalkansenstudie (schrikken voor ons als waterbeheerders: in plaats van een faalkans van eens in de 3000 jaar, bleek de kans eens in de 72 jaar).

Interactieve kennissessies

Het middagprogramma bestaat uit interactieve kennissessies, waaronder een twee uur durende Serious Game. Hierin werden de vraagstukken van waterbeheerders uit het denkbeeldige Benedenvliet, Vrouwvliet, Staatwater en het Schijn nagebootst. Er waren goede, leerzame discussies over de baten en kosten van het inlaten van verzilt water. Met de vraag: hoever kun je komen met de laagst mogelijke schade tegen de laagst mogelijke kosten.

Ook konden de aanwezigen kiezen voor een kennissessie over redeneerlijnen Rijn-Maasmonding bij watertekort. Het leverde een leuke discussie op over samenhang tussen regio's. Daarnaast werd ingezoomd op een aantal worstcasescenario's. Wat als het Brielse Meer niet meer inzetbaar is? Wat als de Hollandsche IJssel of de Lek toch verder verzilt? Wat als de KWA uitvalt? In deze werksessie wordt het handelingsperspectief doorgenomen waarbij ook out of the box wordt gedacht om water uit de Biesbosch te halen.

Machine Learning

Een vergelijking laat zien dat de machine learning-modellen zich goed verhouden tot de traditionele modellen. De uitdaging zit 'm nu nog in het vinden van voldoende goede data om de machine learning modellen mee te trainen. Het potentieel is dan groot. Het met elkaar verbinden van de verschillende deskundigen –hydrologen en datawetenschappers - levert interessante inzichten en smaakt naar meer.

Maalstop Hollandse IJssel

Bij de sessie over een maalstop op de Hollandse IJssel worden situaties, effecten en handelingsopties doorgenomen. De situatie: de stormvloedkering van de Hollandse IJssel bij Krimpen is en blijft een tijd dicht. De gemalen moeten dan stoppen met uitmalen waardoor waterbeheerders hun water dus niet meer kwijt kunnen. In welke gebieden ga je dan water bergen? Een interessant perspectief dat

overwogen wordt: afvoeren zonder af te wentelen, en op zo'n manier dat het niet elders problemen veroorzaakt.

Toekomstbestendig ARK/NZK

Het broertje van Slim Watermanagement, kun je het toekomstbestendig ARK/NZK noemen. In de toekomst is de relatie tussen ruimtelijke ordening en waterbeheer een spannende. De betrokkenen van het toekomstbestendig watersysteem, krijgen van diverse beheerders – ook uit die van de Rijn-Maasmonding - goede tips mee: zorg ervoor dat je eerder aan tafel zit, de watertoets is hiervoor een mooi instrument. Maar accepteer ook dat er soms hoge waterstanden zijn.'

Aan de overkant, binnen dezelfde sessie, gaat het over oplossingsrichtingen. Daar wordt, net als bij ruimtelijke ordening gezegd: houd het water vast en berg het. Geef van daaruit randvoorwaarden mee aan de ruimtelijke ordening.

Kosteneffectiviteit

Bij de kennissessie kosteneffectiviteit neemt men de waterschadeschatter onder de loep. Centrale vraag: 'Is de waterschadeschatter binnen de context van Slim Watermanagement een geschikt instrument om schade door wateroverlast in beeld te brengen of hebben we iets anders nodig?' Bestuurders willen hun besluiten kunnen uitleggen met meer ratio en daar maakt schade deel van uit. Besloten wordt tot een testcase in de regio ARK/NZK.

Tot de volgende regiodag!

Nadat René van der Zwan (met een videoboodschap, i.v.m. vakantie) de Slim Watermanagement-wisselbokaal heeft doorgegeven aan Marlous Herten (ook op video, i.v.m. zwangerschapsverlof), is het tijd voor de borrel. Tevreden kan worden teruggeblikt. Ook op een regiodag met twee regio's samen, zoeken de waterbeheerders elkaar makkelijk en veel op. Goed om te zien, dat er over grenzen heen wordt gekeken, dat er kritische vragen worden gesteld én dat er enthousiast wordt deelgenomen aan de kennissessies. Vertel het voort en kom volgende keer (voor ARK-NZK op 15 oktober 2020) vooral weer. Elkaar kennen en kennis met elkaar delen; dat maakt watermanagement slimmer. De organisatoren Dolf Kern (Rijnland) en Lineke Tiemens (Delfland) kunnen tevreden terugkijken.